

การประเมินโครงการกระบวนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี

**An Evaluation of the Development Process and Increasing Educational Quality in
Small School Project, the Office of Suratthani Educational Service Area**

มนีรัตน์ อินทร์คง

Maneerat Inkong

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

The Office of Suratthani Educational Service Area 2

(รับบทความเมื่อ 15 กรกฎาคม 2551; ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ 19 กรกฎาคม 2551)

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการกระบวนการพัฒนา และยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ครั้งนี้ทำการประเมินตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับ กิจกรรมในโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับความเพียงพอ และความเหมาะสม ของปัจจัยในการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม การประสานงาน การติดตามโครงการ การให้ความสำคัญของผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งประเมินผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพของผู้เรียน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลมี 6 กลุ่มจำนวนทั้งสิ้น 513 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการประเมินสรุป ดังนี้ ผลการประเมินด้านบริบท โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง และตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง ผลการประเมินด้าน ปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง ตัวชี้วัดทั้ง 2 ตัว คือ ความเพียงพอ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด โดยตัวชี้วัดการประสานงานและการให้ความสำคัญของผู้เกี่ยวข้อง ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด ส่วนตัวชี้วัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และการติดตามโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด ตัวชี้วัดระดับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีตัวชี้วัดย่อย 2 ตัวชี้วัด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด และตัวชี้วัด ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง ตัวชี้วัดย่อยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด คือ ความพึงพอใจ

ของนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบโครงการส่วนตัวชีวิตย่อยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง คือ ความพึงพอใจของผู้บริหารและครู ผลการประเมินโครงการในภาพรวมผ่านเกณฑ์ในระดับสูง ได้คะแนนรวม 82.2 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ประเด็นการประเมินทั้ง 4 ประเด็นผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยประเด็นด้านกระบวนการ และผลผลิตผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด ส่วนด้านบริบทและปัจจัยนำเข้าผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง และตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 13 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, การยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ABSTRACT

The research applied CIPP Model. The purpose was to evaluate the project contexts in the following aspects; that is, the need assessment, the readiness of the personnel, buildings and budget, and the correlation between the objectives and their activities. The input aspects were on the suitability and sufficiency to operate the project. The process aspects were on the learning management, supervision and project follow-up, coordination and accreditation of the personnel involved. The output aspects were on the students' levels of quality, effectiveness of the administrative management and the satisfactory of the people involved. The 6 sets of interview questions and questionnaires were used as the research instruments and distributed to 513 sample population. SPSS for WINDOWS was used to analyze the collected data. The evaluation results were as follows. The evaluation results on the contexts as well as the 3 indicators were found to pass the rubric at the high level. The evaluation results on the overall aspects of inputs as well as the 2 indicators; that is, the sufficiency and suitability, were found to pass the rubric at middle level. The evaluation results on the overall aspects of process were found to pass the rubric at highest level. The indicators of coordination and accreditation of the personnel involved were found to be at the highest level, whereas the indicators of learning management, supervision and project follow-up were shown to be in the high level. The evaluation results on the overall aspects of outputs were found to pass the rubric at highest level. The 2 indicators of students' qualification; that is, the students' achievement and desire traits, were indicated to pass the rubric at the highest level. The indicator of the effectiveness of the administrative management passed the rubric at the middle level, while the indicators of the satisfactory were overall found to be in the highest level. The separated aspects of students' satisfaction was found to be in the highest level, whereas the separated aspects of parents' satisfactory, school educational committee's and project manager's were found to be in the high level. The satisfaction of the administrators and teacher was found to be in the middle level.

The overall result of the project evaluation was in the high level with the score of 82.2 out of 100. All four aspect to be evaluated passed the evaluation rubric; that is, the aspects of process and outputs passed the rubric with the highest level, while the aspect of inputs pass the rubric with the middle level. Also, all 13 evaluation indicators passed the rubric.

Keywords: Project Evaluation, Increasing Educational Quality.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนจะสำเร็จลุล่วงได้ดี จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายร่วมกัน พัฒนาในหลายด้านหลายๆ ประการพร้อมกันการปฏิรูป การเรียนรู้เป็นด้านหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาที่ ทุกฝ่ายเชื่อมั่นว่า หากได้ดำเนินการอย่างจริงจังแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปการศึกษาจะเกิดขึ้น และ คุณภาพการศึกษาจะได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างแน่นอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : ฅ) การจัดการศึกษามีคุณภาพหรือประสบความสำเร็จ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านปัจจัย และกระบวนการ ในด้านปัจจัย ได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ ส่วนกระบวนการนั้น ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ สำคัญที่สุดคือ การได้รับประสบการณ์ จากการเรียนรู้แบบยั่งยืน เพื่อที่จะนำไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน (ประเวศ วะสี. 2542 : 24)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องดำเนินการ ทุกระดับ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการ จัดการศึกษาเพื่อวงชนที่รัฐจะต้องจัดให้ทุกคน และ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัด และประเมินผลการเรียนของผู้เรียนรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 14) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 กำหนดไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดย จัดเนื้อหา สาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. 2548 : 21)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศเจตนารมณ์ให้ปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอนโดยมุ่งหวัง ให้ครูและผู้เรียนปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียน การสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ด้วย ตนเองโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพ ให้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของ โรงเรียนขนาดเล็กมาโดยตลอด ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ไม่ สามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ โดย มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง

จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก และ
ค้นหาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียน
ที่ดำเนินการและประสบความสำเร็จมาแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ.
2549 : 23 - 26) จากการประเมินคุณภาพและการทดสอบต่างๆ
พบว่า คุณภาพการศึกษาเป็นปัญหาทุกระดับ จำเป็นต้อง
เร่งแก้ไขทั้งระบบโดยเร็ว ซึ่งต้องปรับการเรียนเปลี่ยน
การสอน พร้อมทั้งต้องพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน จึง
เร่งพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนา
และส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มี
คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษา.
2550 : 46 - 48) โดยดำเนินการผ่านสำนักงานเขตพื้นที่ต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความ
ต้องการจำเป็นในการจัดทำโครงการ ความพร้อมด้าน
บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ และความสอดคล้อง
ของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมในโครงการ
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเกี่ยวกับ
ความเพียงพอและความเหมาะสมของปัจจัยในการ
ดำเนินโครงการ
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ
เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม
การประสานงาน การติดตามโครงการ และการให้
ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้ง สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับระดับ
คุณภาพผู้เรียน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและ
ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการกระบวนการพัฒนาและ
ยกระดับคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในครั้งนี้

ได้ดำเนินการประเมินโดยอิงระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งเป็นการ
วิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีรายละเอียด
ในการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ขั้นตอนหลัก คือ

ตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน
ประกอบด้วย การกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดเค้าโครง
ตรวจสอบประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดและกำหนดค่า
น้ำหนักรวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสิน ตลอดจนการ
สร้างและพัฒนาเครื่องมือ

**ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
และสรุปผลการประเมิน**
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการพิจารณาตัวชี้วัดของแต่ละประเด็น
การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต
(\bar{X}) ทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้
2. วิเคราะห์ผลการจัดลำดับความสำคัญ กำหนดค่า
น้ำหนัก และเกณฑ์ตัดสินของประเด็นการประเมินและ
ตัวชี้วัด ของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยมัธยฐาน
เลขคณิต (\bar{X})
3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือ
ด้วยการคำนวณหาค่าอัตราส่วน ความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity Ratio:CVR) โดยใช้สูตรของ Lawshe
(Lawshe, 1975 : 563 - 575)
4. วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการหา
ความเที่ยง (Reliability) ตามสูตร การหาความเที่ยงของ
Conbach (1970) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for
Windows
5. วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ
(NT) ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนแบบ
ช่วงชั้นกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่สอนแบบปกติ
โดยใช้สถิติที (t - test)
6. วิเคราะห์ผลการประเมิน โดยใช้สถิติร้อยละ
ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for Windows

7. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์
เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการกำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน

1. ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง
เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของประเด็นการประเมินทั้ง 4
ประเด็น จากคะแนนเต็ม 100 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง
ได้กำหนด ค่าน้ำหนักโดยเฉลี่ยดังนี้ ประเด็นการ
ประเมินด้านบริบท 10% ประเด็นการประเมินด้านปัจจัย
นำเข้า 10% ประเด็นการประเมินด้านกระบวนการ 30%
ประเด็นการประเมินด้านผลผลิต 50%

2. ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง
เพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดของประเด็นการประเมินและ
กำหนดค่าน้ำหนัก รวมทั้งเกณฑ์การตัดสิน ผู้ทรงคุณวุฒิ
และผู้เกี่ยวข้องได้คัดเลือกตัวชี้วัดของประเด็นการ
ประเมินและกำหนดค่าน้ำหนักโดยเฉลี่ย ดังนี้

ประเด็นการประเมินด้านบริบท (10%) ประกอบด้วย
3 ตัวชี้วัด คือ ความต้องการจำเป็น ในการจัดทำโครงการ
นน. 3% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ ความพร้อมด้านบุคลากร
อาคารสถานที่ นน. 3% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ และ
งบประมาณ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ นน. 4%
เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ กับกิจกรรมในโครงการ

ประเด็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (10%)
ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ ความเพียงพอของปัจจัย
ในการดำเนิน (นน.4%) เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ โครงการ
ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนิน นน.6% เกณฑ์
ผ่าน $\bar{X}=3.50$ โครงการ

ประเด็นการประเมินด้านกระบวนการ (30%)
ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือกระบวนการจัดการเรียนรู้
นน. 9% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ การนิเทศติดตาม นน. 6%
เกณฑ์ผ่าน $\geq 80\%$ การประสานงาน นน. 4% เกณฑ์ผ่าน

$\geq 60\%$ การติดตามโครงการ นน. 5% เกณฑ์ผ่าน \geq
80% การให้ความสำคัญจากการสนับสนุน นน. 6%
เกณฑ์ผ่าน $\geq 80\%$ จากผู้บริหารโรงเรียนและ สพท.
สุราษฎร์ธานี เขต 2

ประเด็นการประเมินด้านผลผลิต (50%)
ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ ระดับคุณภาพผู้เรียน นน.
20% 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นน. 10% เกณฑ์ผ่าน
มีนัยสำคัญ 4 ใน 7 วิชา 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
นน.10% เกณฑ์ผ่าน $\geq 5\%$ ประสิทธิภาพในการบริหาร
จัดการ นน.10% เกณฑ์ผ่าน $\geq 70\%$ ความพึงพอใจ
ของผู้เกี่ยวข้อง นน. 20% 1) ผู้บริหาร นน.2% เกณฑ์ผ่าน
 $\bar{X}=3.50$ 2) ครู นน.3% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ 3) นักเรียน
นน. 6% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ 4) ผู้ปกครอง นน. 4%
เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ 5) คณะกรรมการสถานศึกษา
นน.3% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$ 6) ผู้รับผิดชอบโครงการ
นน.2% เกณฑ์ผ่าน $\bar{X}=3.50$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีผลการดำเนิน
โครงการด้านบริบทอยู่ในระดับสูง มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์
การประเมินทั้ง 3 ตัวชี้วัดเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย คือความต้องการจำเป็นในการจัดทำ
โครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรม
ในโครงการ และความพร้อมด้านบุคลากร อาคาร
สถานที่ และงบประมาณ

สำหรับข้อคิดเห็นจากการให้สัมภาษณ์ พบว่า
มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 2 ดำเนินโครงการนี้เพราะมีประโยชน์
ต่อนักเรียนโดยตรงรวมทั้งควรส่งเสริม สนับสนุนและ
พัฒนาครู ผู้บริหารในด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ
เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีผลการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับปานกลาง มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ตัวชี้วัด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความเพียงพอของปัจจัยในการดำเนินโครงการ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ

สำหรับข้อคิดเห็นจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม พบว่าโรงเรียนยังมีความต้องการสื่อ/เทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อ จึงมีความเห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรมาช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความพร้อมและสามารถจัดการศึกษาได้เท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีผลการดำเนินโครงการด้านกระบวนการ อยู่ในระดับสูงที่สุด มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่มีผลการประเมิน อยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ตัวชี้วัดการประสานงานและการให้ความสำคัญจากการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนและ สพท. สุราษฎร์ธานี เขต 2 นอกจากนี้มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง 3 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และการติดตามโครงการ

สำหรับข้อคิดเห็นจากการให้สัมภาษณ์พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นทำให้ครูมีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน มีเวลาดูแลเด็ก ได้เต็มที่ นักเรียนได้เรียนรู้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนรุ่นพี่ได้ดูแลและช่วยเหลือน้อง ทำให้เด็กมีความรัก สามัคคีกัน ส่วนในด้านการนิเทศติดตาม โรงเรียนมีความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่ได้มีการติดตามช่วยเหลือ แนะนำอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกโรงเรียน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีผลการดำเนินโครงการด้านผลผลิตอยู่ในระดับสูงที่สุด มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ตัวชี้วัดระดับคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ตัวชี้วัดความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง และตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารจัดการมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับข้อคิดเห็นจากการสอบถามผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่มพบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการนี้เพราะมีประโยชน์และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครู ไม่ครบชั้นเรียน ผู้ให้ข้อมูลมากกว่า 95% เห็นว่าควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป นอกจากนี้ครูและผู้บริหารสถานศึกษายังได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นได้จากการที่มีผู้มาศึกษาดูงานจำนวนมากจากสำนักงานเขตพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2549-2550 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบช่วงชั้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ผลการประเมินโครงการในภาพรวมพบว่า ผลการดำเนินโครงการกระบวนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับสูง ซึ่งประเด็นการประเมินทั้ง 4 ประเด็น ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุดมี 2 ประเด็น คือ ประเด็นด้านกระบวนการและผลผลิต ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง คือ ประเด็นด้านบริบท และผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง คือ ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า

อภิปรายผล

การกำหนดกรอบแนวคิดการประเมิน

1. จากผลการประเมินโดยใช้รูปแบบซิปป์ พบว่า ประเด็นการประเมินทั้ง 4 ประเด็นตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านผลผลิต (50%) ด้านกระบวนการ (30%) ด้านปัจจัยนำเข้า (10%) และด้านบริบท (10%) ผลที่ได้ดังกล่าวเป็นค่าเฉลี่ยของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องจำนวน 20 คนซึ่งพิจารณาให้คะแนนความสำคัญและค่าน้ำหนักแต่ละประเด็นการประเมินแล้วพบว่าแตกต่างกันโดยจะให้ความสำคัญด้านผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 1 ค่าน้ำหนัก 50% เพราะผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเป็นผลผลิตเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากและคาดหวังผลผลิต ที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการได้ว่าการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

2. จากผลการประเมินที่พบว่า มีตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของแต่ละประเด็น การประเมินจำนวน 13 ตัวชี้วัด คือ ด้านบริบท 3 ตัวชี้วัด ด้านปัจจัยนำเข้า 2 ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการ 5 ตัวชี้วัด และด้านผลผลิต 3 ตัวชี้วัด สามารถนำมาแยกประเด็นอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ประเด็นด้านบริบท ได้รับการพิจารณาตัวชี้วัดจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 ตัวชี้วัดตามลำดับความสำคัญ คือ ตัวชี้วัดความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ กับกิจกรรมในโครงการ (4%) ความต้องการจำเป็นในการจัดทำโครงการ (3%) และความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และงบประมาณ (3%) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักแล้วไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องถือว่าตัวชี้วัดความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมของโครงการสำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสำคัญมาก การดำเนินโครงการจะประสบความสำเร็จได้นั้นกิจกรรมที่ดำเนินการต้องมี

ความเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2 ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า ได้รับการพิจารณา 2 ตัวชี้วัดตามลำดับความสำคัญคือ ตัวชี้วัดความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ (6%) และความเพียงพอของปัจจัยในการดำเนินโครงการ (4%) ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่าการประเมินของปัจจัยในการดำเนินโครงการมีความสำคัญสูงกว่าเนื่องจากการดำเนินโครงการ สิ่งที่จะต้องพิจารณาคือ ความเหมาะสมของงบประมาณ คุณภาพและปริมาณของบุคลากร ตลอดจนความเหมาะสมของสื่อ/เทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้โอกาสที่โครงการจะประสบความสำเร็จมีมากขึ้น

3.3 ประเด็นด้านกระบวนการได้รับการพิจารณา 5 ตัวชี้วัดตามลำดับความสำคัญ คือ ตัวชี้วัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ (9%) การนิเทศติดตาม และการให้ความสำคัญจากการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และสพท.สุราษฎร์ธานี เขต 2 มีความสำคัญเท่ากัน (6%) ส่วนการติดตามโครงการมีความสำคัญลำดับที่ 4 (5%) และลำดับสุดท้ายคือ การประสานงาน (4%) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาให้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญที่สุดซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งภารกิจที่สำคัญของครู คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร

4.4 ประเด็นด้านผลผลิต ได้รับการพิจารณา 3 ตัวชี้วัดตามลำดับความสำคัญคือ ตัวชี้วัดด้านระดับคุณภาพของผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องมีความสำคัญเท่ากัน (20%) รองลงมาคือ ตัวชี้วัดประสิทธิผล

ในการบริหารจัดการ (10%) ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญของตัวชี้วัดระดับคุณภาพผู้เรียนเท่ากับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เพราะคาดว่าตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการจะอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งผู้รับบริการทุกฝ่ายที่มีความพึงพอใจต่อโครงการสำหรับตัวชี้วัดระดับคุณภาพของผู้เรียนยังได้รับการพิจารณาตัวชี้วัดย่อย 2 ตัวชี้วัด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (10%) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (10%) เพราะผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากจะมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้วยังต้องพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดควบคู่กันไป ซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด ส่วนตัวชี้วัดความพึงพอใจได้รับการพิจารณาตัวชี้วัดย่อย 5 ตัวชี้วัด ตามลำดับความสำคัญ คือ ความพึงพอใจของนักเรียน (6%) ผู้ปกครอง (4%) ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าน้ำหนักเท่ากัน (3%) และสุดท้ายคือ ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบโครงการมีค่าน้ำหนักเท่ากัน (2%) ตามลำดับ แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่านักเรียนเป็นกลุ่มผู้รับบริการที่สำคัญ นอกจากนี้เมื่อรวมค่าน้ำหนักของผู้รับบริการทุกคนแล้ว กลุ่มผู้รับบริการทั้งโดยตรงและโดยอ้อมมีค่าน้ำหนักถึง 18% จาก 20% คิดเป็นร้อยละ 90 ของตัวชี้วัดความพึงพอใจ ในขณะที่กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการมีค่าน้ำหนักเพียง 2% หรือคิดเป็นร้อยละ 10 เท่านั้น ซึ่งต่างกับที่ผ่านมามีการวัดความพึงพอใจก็มักจะวัดความพึงพอใจของผู้รับผิดชอบโครงการ หรือบุคลากรของหน่วยงานหรือองค์กรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะสะท้อนสภาพความเป็นจริงได้

3. จากผลการประเมินที่พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาเลือกแนวทางการใช้เกณฑ์ตัดสินด้วยการกำหนดเกณฑ์ร่วมกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดเกณฑ์ตัดสินแต่ละตัวชี้วัด

โดยเฉลี่ยส่วนใหญ่เป็นสัดส่วนในกรณีวัดจากข้อมูลตามข้อเท็จจริง เช่น การนิเทศติดตาม (80%) การประสานงาน (60%) เป็นต้น ส่วนตัวชี้วัดที่วัดจากการรับรู้ด้วยเครื่องมือวัดมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดให้คะแนนเป็น 1-5 คะแนนนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องจะกำหนดสูงกว่าระดับกึ่งกลางคือ สูงกว่า 3.00 โดยให้ทุกตัวชี้วัดมีเกณฑ์ตัดสินผ่านที่ค่าเฉลี่ย 3.50 ทำให้เกณฑ์การตัดสินการผ่านในการประเมินครั้งนี้ค่อนข้างสูงกว่าเกณฑ์ประเมิน ที่ผ่านมาซึ่งมักจะกำหนดเกณฑ์ผ่านตรงจุดกึ่งกลาง (ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. 2540)

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. จากผลการประเมินที่พบว่า ประเด็นด้านบริบทของโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูง ทั้งนี้เพราะตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงทั้ง 3 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดความต้องการจำเป็นในการจัดทำโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลโดยการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูบางคนที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำโครงการนี้ เพราะสามารถแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อ/เทคโนโลยี และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนมีน้อย จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบวงชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กและตรงกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความเห็นว่าตัวชี้วัดหลักทั้ง 3 ตัวชี้วัดนี้ ถือเป็นองค์ประกอบหลักของโครงการ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการได้หากมีการเตรียมความพร้อมที่ดีก่อนดำเนินโครงการ ส่วนตัวชี้วัดความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมในโครงการมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งในการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์กับกิจกรรมในโครงการ เพราะถือว่าหากจุดประสงค์ของโครงการไม่

สอดคล้องกับกิจกรรมในโครงการแล้วการดำเนินโครงการจะเกิดผลสำเร็จได้ยาก

2. จากผลการประเมินที่พบว่า ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการผ่านเกณฑ์ การประเมินในระดับปานกลางทั้งนี้เพราะตัวชี้วัดทั้ง 2 ตัว ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับปานกลาง สาเหตุสำคัญคือ ในการดำเนินโครงการดังกล่าวแม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้สร้างความตระหนักสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นแล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการดำเนินโครงการของโรงเรียน เช่น บุคลากร งบประมาณ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน ทำให้ผลคะแนนโดยรวมในประเด็นนี้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลโดยการให้สัมภาษณ์ของครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ว่าโรงเรียนยังมีความต้องการบุคลากรเพิ่มเติม ทั้งนี้เนื่องจากครูนอกจากมีภารกิจหลักในด้านการจัดการเรียนการสอนแล้วยังต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนอีกมากมาย นอกจากนั้นงบประมาณและสื่อ/เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน หรือแม้ว่ามีแต่คุณภาพไม่ดี ในบางครั้งผู้บริหารและครูต้องขวนขวายหางบประมาณในการจัดซื้อสื่อ นามาสินสันทนาการสอนด้วยตนเอง และเป็นประเด็นที่ผู้บริหารและครูต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่สนับสนุนบ้าง

3. จากผลการประเมินที่พบว่า ประเด็นด้านกระบวนการของโครงการผ่านเกณฑ์ การประเมินในระดับสูงที่สุดทั้งนี้เนื่องจากมีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด 2 ตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักรวม 10% จาก 30% และผ่านเกณฑ์ในระดับสูง 3 ตัวชี้วัด ซึ่งหนึ่งในสามตัวชี้วัดนี้คือ ตัวชี้วัดกระบวนการจัดการเรียนรู้มีค่า

น้ำหนักสูงที่สุดคือ 9% ทำให้ผลคะแนนโดยรวมในประเด็นนี้ผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด สำหรับตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด 2 ตัวชี้วัดได้แก่ ตัวชี้วัดการประสานงานและการให้ความสำคัญจากการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนและ สพท. สุราษฎร์ธานี เขต 2 สาเหตุที่สำคัญ คือ ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นว่าการดำเนินโครงการ จะสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีการประสานงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของครู และผู้บริหารโรงเรียนว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้มีการประสานงาน/ส่งการไปยังโรงเรียนทุกครั้งที่มีการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผน คิดเป็นร้อยละ 100

4. จากผลการประเมินที่พบว่า ประเด็นด้านผลผลิตของโครงการผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด เนื่องจากเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดหลักทั้ง 3 ตัวชี้วัด พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด 1 ตัวชี้วัดคือ ตัวชี้วัดระดับคุณภาพผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ในระดับสูง 1 ตัวชี้วัดคือ ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง 1 ตัวชี้วัดคือ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการประเมินโครงการครั้งนี้ได้กำหนดค่าน้ำหนักการประเมินด้านผลผลิตเป็น 50% จาก 100% ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุดคือระดับคุณภาพผู้เรียน มีค่าน้ำหนัก 20% จาก 50% และตัวชี้วัดความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องมีผลการประเมินในระดับสูง มีค่าน้ำหนัก 20% จาก 50% เช่นกัน ทำให้ผลคะแนนโดยรวมในประเด็นนี้ผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุด ในที่นี้ผู้ประเมินขออภิปรายผลรายตัวชี้วัดหลักดังนี้

4.3 จากผลการประเมินที่พบว่า ตัวชี้วัดระดับคุณภาพผู้เรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุด มีตัวชี้วัดย่อย 2 ตัวชี้วัด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ในระดับสูงที่สุดทั้ง 2 ตัวชี้วัดย่อย โดยตัวชี้วัดย่อย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้การเปรียบเทียบคะแนนผล
การประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT) ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี
การศึกษา 2549 ระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในโครงการจัดการ
เรียนรู้แบบช่วงชั้นจำนวน 21 โรงเรียน กับโรงเรียนที่ไม่ได้
เข้าร่วมโครงการซึ่งทำการสอนแบบแยกชั้นเรียนตามปกติ
จำนวน 21 โรงเรียน โดยใช้การทดสอบที่ (t – Test) พบว่า
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีคะแนนสูงกว่าอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 7 รายวิชา ทั้งในระดับ
ช่วงชั้นที่ 1 และ ช่วงชั้นที่ 2 ส่วนตัวชี้วัดด้านคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ ใช้การเปรียบเทียบผลการประเมินของ
โรงเรียนที่มีนักเรียนผ่านการประเมินในระดับดีเยี่ยม
พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีนักเรียนผ่านการ
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาใน
ระดับดีเยี่ยมสูงกว่าโรงเรียน ที่ไม่เข้าร่วมโครงการ
มากกว่า 11% ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยผู้รับผิดชอบโครงการ
ได้ช่วยกันสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญ ใน
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเรียนอยู่รวมกันทั้งช่วงชั้น
ให้มีความรักสามัคคีกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
และปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ
มอบหมาย ตลอดจนเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นคนที่มี
ระเบียบวินัยในตนเองสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
บุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้และอีกประการหนึ่งการจัดการ
เรียนการสอนแบบช่วงชั้นทำให้ครูมีเวลาในการสอนและ
ดูแลเด็กได้เต็มที่สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของครู และ
ผู้บริหารโรงเรียนว่าการจัดการเรียนการสอนแบบช่วง
ชั้นเป็นรูปแบบที่ดีมีประโยชน์ช่วยแก้ปัญหาครูไม่ครบ
ชั้นเรียน ครูมีเวลาในการสอนและดูแลเด็กได้เต็มที่ทำให้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมสูงขึ้นทุกวิชา ใน
ขณะเดียวกันครูมีเวลาอบรมสั่งสอนให้เด็กได้ประพฤติ
ตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้

นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษา
กำหนด

4.3 จากผลการประเมินที่พบว่า ตัวชี้วัดด้าน
ประสิทธิผลในการบริหารจัดการผ่านเกณฑ์การประเมิน
ในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการบริหาร
จัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 2 ในด้านการให้บริการแก่โรงเรียนในส่วนของ
พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการ
นั้น ได้ดำเนินการในหลายรูปแบบ เช่น การประชุม
อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ ซึ่งในด้านนี้ครูได้รับการมากกว่า 80% ส่วน
การบริการด้านอื่นๆ เช่น การให้บริการจากหน่วย
คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ห้องสมุดเคลื่อนที่ทีวีสุเด็กน้อย
และการให้บริการจากศูนย์การเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก
ยังไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามแผนที่
กำหนดไว้ ทำให้ผลคะแนนโดยรวมของตัวชี้วัดย่อยนี้
ลดลงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการให้ข้อมูล
ของครูว่าอยากให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่าง
โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความพร้อมสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังขาด
ความพร้อมหลายๆ ด้าน เช่น สื่อ/เทคโนโลยี และสื่อ
CAI เป็นต้น

4.3 จากผลการประเมินที่พบว่า ตัวชี้วัดความ
พึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องผ่านเกณฑ์การประเมินใน
ระดับสูง โดยมีตัวชี้วัดย่อย 5 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดย่อยที่ผ่าน
เกณฑ์การประเมินในระดับสูงที่สุดคือ ความพึงพอใจ
ของนักเรียน ระดับสูงคือ ความพึงพอใจของผู้รับผิดชอบ
โครงการ ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา
ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจของครู และผู้บริหาร
โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่าผู้เกี่ยวข้องที่
ไม่ได้เป็นผู้สัมผัสกับโครงการในโรงเรียนโดยตรงจะมี
ความพึงพอใจสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องจากครูและผู้บริหาร
โรงเรียนเป็นผู้ใกล้ชิดกับโครงการมีโอกาสรับรู้ปัญหา

และอุปสรรคต่างๆ ในขณะที่ดำเนินโครงการและต้องเป็นผู้รับผิดชอบในระดับโรงเรียนต้องพบกับสภาพปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ ของโครงการมากกว่า กลุ่มที่ไม่ได้สัมผัสกับโครงการโดยตรงจึงทำให้ผลการประเมินลดลงอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ กลุ่มที่ไม่ได้สัมผัสกับโครงการโดยตรง เช่น ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขอเพียงให้บุตรหลานได้มีเวลาเรียนหนังสือในแต่ละวันครบถ้วนไม่ไปหมกมุ่นอยู่กับอบายมุขต่างๆ ได้ ก็พึงพอใจแล้ว และถ้าบุตรหลานได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการในระดับเขตพื้นที่ หรือที่ระดับสูงขึ้นก็จะมีคามพึงพอใจมากขึ้น ผลการประเมินจึงออกมาในลักษณะดังกล่าว

สำหรับผลการประเมินที่พบว่า ผลการประเมินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผลการประเมินประเด็นด้านกระบวนการ และผลผลิตผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ สูงที่สุด ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นมีค่าน้ำหนักรวม 80% จาก 100% ส่วนประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลางมีค่าน้ำหนัก 10% จาก 100% จึงทำให้ผลคะแนนโดยรวมของโครงการอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ว่าควรให้มีการดำเนินโครงการต่อไป เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องระดับโรงเรียนได้รับประโยชน์จากโครงการมากช่วยแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการประเมินที่พบว่า ผลการประเมินโครงการในภาพรวมผ่านเกณฑ์ในระดับสูง จึงควรดำเนินโครงการต่อไป โดยปรับปรุงในประเด็นที่จะเสนอแนะต่อไป

2. จากผลการประเมินที่พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางได้คะแนน

รวม 6 คะแนน จาก 10 คะแนน มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนนอยู่ในระดับ ปานกลางทั้ง 2 ตัวชี้วัด คือ ความเพียงพอและความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะด้านสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ในการนำผลการประเมินไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดจะต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ และกระตุ้นให้ครูผลิตสื่อ/อุปกรณ์การสอนที่แปลกใหม่ โดยใช้ทรัพยากรที่มี ในท้องถิ่นหรือให้ความสำคัญ ในด้านการให้บริการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการสอนของครู โดยที่ครูไม่ต้องใช้งบประมาณส่วนตัว

2.2 สถานศึกษาขนาดเล็กควรจัดให้มีโครงการในการพัฒนาครู โดยการร่วมกับเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกัน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อ/อุปกรณ์การสอนให้กับ ครูทุกคน โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารวมทั้งช่วยกันจัดหางบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนด้านการจัดการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้การศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมทั้งให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนที่เป็นศูนย์ การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ และโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบได้ช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังขาดความพร้อมด้านสื่อ/อุปกรณ์การสอน และเอกสารทางวิชาการที่จำเป็นโดยร่วมกับในเครือข่ายผลิตสื่อ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) แจกให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กนำไปใช้ทุกโรงเรียน

3. จากผลการประเมินที่พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมอยู่ในระดับ สูงที่สุด ได้คะแนนรวม 26 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ในที่นี้แม้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงก็ตาม แต่ในการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นนั้น ครูจำเป็น ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม ดังนั้นในการนำผลการประเมินไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรดำเนินการ ดังนี้

3.1 ครูควรพัฒนาต่อยอด โดยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วงชั้นในกลุ่มสาระที่สามารถบูรณาการกันได้ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมการสอนของครู การเตรียมสื่อ/อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มทำได้สะดวกยิ่งขึ้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมมากขึ้น

3.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาวัตกรรม หรือทำวิจัยในชั้นเรียน หรือค้นคว้าทดลอง วิธีสอนแบบต่างๆ กับผู้เรียนที่เรียนแบบช่วงชั้น อันจะส่งผลต่อครูได้นำไปปรับปรุง และพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ให้ความคิดเห็น

4. จากผลการประเมินที่ พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด ได้คะแนนรวม 42.2 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ในที่นี้มีตัวชี้วัดที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดประสิทธิผลในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาครูซึ่งยังไม่ทั่วถึง และการให้บริการจากหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ และห้องสมุดเคลื่อนที่ที่วิวิธเด็กน้อยของสำนักงานเขตพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ดังนั้นในการนำผลการประเมินไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบโครงการระดับเขตพื้นที่ควรดำเนินการ ดังนี้

4.1 จัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน โดยการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแบบช่วงชั้น รวมทั้งพัฒนาให้ครูมีความรู้ และประสบการณ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น จัดให้มีการศึกษาดูงานโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ หรือโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ประสบความสำเร็จ จัดให้มีการเสวนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกันอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูมีความรู้และเข้าใจตรงกันในการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐานต่อไป

4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 2 ควรจัดทำแผนการให้บริการหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ และห้องสมุดเคลื่อนที่ที่วิวิธเด็กน้อย โดยกำหนดปฏิทินการให้บริการที่ชัดเจน และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกโรงเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้รับผิดชอบโครงการควรสรุปผลการให้บริการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการให้บริการ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ให้ดีขึ้นต่อไป

4.3 แม้ว่าผลการประเมินโดยรวมด้านผลผลิตอยู่ในระดับสูงที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับตัวชี้วัดความพึงพอใจของแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูมีผลการประเมินอยู่เพียงระดับปานกลาง น่าจะเนื่องมาจากต้องรับผิดชอบสูงขึ้น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่จึงต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มากขึ้น เช่น ดูแลให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ทั้งด้านสื่อ/อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น งบประมาณ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและผู้บริหาร ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ทดลอง หรือจัดทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบช่วงชั้น ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการและเชื่อมต่อทุกฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เนื่องจากตัวชี้วัดบางตัวที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ยังเน้นการวัดการรับรู้ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง เช่น ตัวชี้วัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ความเพียงพอ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ เป็นต้น เนื่องจากไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงไว้ การจะดำเนินโครงการนี้ต่อไป ควรเตรียมจัดเก็บข้อมูลและประเมินจากข้อเท็จจริง โดยมีการประสานการเก็บข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงไว้เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินการประเมิน ที่ถูกต้อง เทียบตรง มากกว่าการรับรู้

3. ในกรณีที่จะประเมินโครงการอื่นในครั้งต่อไป ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกำหนดนิยามต่าง ๆ ของตัวชี้วัดเพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. ควรศึกษา หรือทำวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการ เพื่อให้ทราบทั้งสาเหตุและระดับอิทธิพลของแต่ละสาเหตุ ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้ตรงตามสาเหตุต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
2. ประเวศ วะสี. (2542). **เศรษฐกิจพอเพียง และประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
3. ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2540). **การวิเคราะห์วิจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของหน่วยงานการศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2549). **การขับเคลื่อนนโยบาย สพฐ. ปี 50**. กลุ่มพัฒนาระบบงบประมาณ และทรัพยากร สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
5. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2541). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
6. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2541). **6 เดือนแห่งการขับเคลื่อน ปฏิรูปการศึกษารวมพลังปัญญา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
7. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2550). **รวมพลัง 3 เดือนขับเคลื่อนการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : มปท.
8. Lawshe, C. H. (1975). A Quantitative Approach to Content Validity. **Personnel Psychology**, 28, 563 - 575.